

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Meldal kommune

Arkivsak: 18/473
Møtedato/tid: 07.11.2018 Kl 09:00
Møtested: Formannskapssalen, Meldal Rådhus

Møtedeltakere:

Atle Ingar Kjelstad
Randi Fossmo
Jann Eirik Evensen
Aud Inger Kalseth
Rolf Løvseth

Andre møtende:

Stein Arne Jacobsen, Personalsjef
Peter Melien Trojanowski, kommunelege
Torbjørn Brandt, rådgiver Konsek Trøndelag IKS (Konsek)

Kopi:

Ordfører, rådmann, postmottak Meldal kommune, postmottak Revisjon Midt-Norge SA (RMN), Kjell Næssvold (RMN)

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 31.
Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/Torbjørn Brandt på telefon 930 65 722, eller e-post: torbjorn.brandt@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim/Steinkjer, 01.11.2018

Atle Ingar Kjelstad (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Torbjørn Brandt
Rådgiver, Konsek Trøndelag

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
28/18	Godkjenning av møteprotokoll - kontrollutvalgets møte 12.09.2018
29/18	Orientering fra kommunelegen
30/18	Orientering fra rådmannen - bekjempelse av arbeidskriminalitet.
31/18	Aktuelt fra utvalgene 7.11.2018
32/18	Møteplan for kontrollutvalget i 2019.
33/18	Referatsaker
34/18	Eventuelt
35/18	Godkjenning av møteprotokoll - kontrollutvalgets møte 7.11.2018

Godkjenning av møteprotokoll - kontrollutvalgets møte 12.09.2018

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Meldal kommune

Møtedato

07.11.2018

Saknr

28/18

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE - 033, TI - &17

Arkivsaknr 18/473 - 1

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Protokollen fra kontrollutvalgets møte 12.09.2018 godkjennes.

Saksutredning

Godkjenning av møteprotokoll.

Protokollen er tidligere distribuert til utvalget.

Orientering fra kommunelegen

Behandles i utvalg Kontrollutvalget i Meldal kommune	Møtedato 07.11.2018	Saksnr 29/18
--	-------------------------------	------------------------

Saksbehandler	Torbjørn Brandt
Arkivkode	FE - 033
Arkivsaknr	16/140-13

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Kontrollutvalget tar kommunelegens redegjørelse til orientering.

Saksutredning

Kontrollutvalget vedtok i møtet 7.3.2018 i sak 5/18 at kommunelegen blir invitert for å orientere om virksomheten, spesielle satsningsområder og eventuelle utfordringer m.m.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Sekretariatet anbefaler utvalget å ta rådmannen ved kommunelegens redegjørelse til orientering. Skulle de fremkomme nye opplysninger anbefaler sekretariatet at utvalget vurderer om det er nødvendig med videre oppfølging.

Orientering fra rådmannen - bekjempelse av arbeidskriminalitet.

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Meldal kommune

Møtedato

07.11.2018

Saknr

30/18

Saksbehandler Torbjørn Brandt**Arkivkode** FE - 033**Arkivsaknr** 16/140 - 15

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Kontrollutvalget tar redegjørelsen fra rådmannen til orientering.

Saksutredning

I Fafo-rapport (2017:08) vises det til kommunen og fylkeskommunens arbeid for å hindre arbeidslivskriminalitet. Rapporten tar for seg hvilke utfordringer kommunene har på området og i hvilken grad kommunene setter dette på dagsorden. Rapporten bygger på intervjuer i et utvalg kommuner og fylkeskommuner.

De viktigste funnene er at selv om lovbrudd i forbindelse med offentlig innkjøp har fått større oppmerksomhet, sliter kommunene med kontroll og oppfølging. Som følge av dette ønsker kontrollutvalget i Meldal kommune informasjon om hvilket arbeid som gjøres for å bekjempe arbeidslivskriminalitet og om kommunen har retningslinjer for inngåelse av avtaler.

Kommunestyret i Meldal vedtok i sak 24/17 følgende (uthevet skrift):

Meldal kommunes innkjøpsarbeid skal innrettes slik at en bidrar i innsatsen mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet. Dette gjøres ved at kommunens innkjøpsarbeid legges opp etter de 10 strategiske grepene anbefalt av samarbeidet mot svart økonomi, og at disse innarbeides i kommunens innkjøpsordninger. Videre må strategiene være sentrale i planlegging og gjennomføring av innkjøp/anskaffelser i nye Orkland kommune.

Kontrollutvalget ønsker med dette å få en redegjørelse fra rådmannen om det arbeidet som gjøres for å bekjempe arbeidslivskriminalitet i kommunen og oppfølgingen av kommunestyrets vedtak i sak 24/17.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta redegjørelsen fra rådmannen til orientering.

Aktuelt fra utvalgene 7.11.2018

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Meldal kommune

Møtedato

07.11.2018

Saknr

31/18

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE - 033

Arkivsaknr 16/39 - 12

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Saken legges frem uten innstilling.

Saksutredning

Kontrollutvalgets medlemmer følger arbeidet i de øvrige politiske organene i kommunen for å holde seg orientert den politiske dagsordenen. Saker av interesse for de øvrige medlemmene i kontrollutvalget refereres i møtet.

Utvalgene er fordelt slik:

- Kommunestyret, Rolv Løvseth.
- Formannskapet, Atle Ingar Kjelstad.
- OHO, Aud Inger Kalseth og Randi Fossmo.
- UD, Jann Erik Evensen.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Kontrollutvalget tar stilling til eventuell oppfølging av saker som tas opp i møtet.

Møteplan for kontrollutvalget i 2019.

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Meldal kommune

Møtedato

07.11.2018

Saknr

32/18

Saksbehandler Torbjørn Brandt**Arkivkode** FE - 033**Arkivsaknr** 15/109 - 23

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet vedtar følgende møtedatoer i 2019:

- Tirsdag 26.februar.
- Tirsdag 23.april.
- Tirsdag 4.juni.
- Tirsdag 3.september.
- Tirsdag 15.oktober.
- Tirsdag 3.desember.

Saksutredning

Kontrollutvalget holder vanligvis 6 møter i året. Det foreslås å legge møtene tirsdager så man unngår møter samtidig med kommunestyre, formannskap og hovedkomiteer.

Sekretariatet foreslår følgende møtedatoer i 2019:

- Tirsdag 26.februar.
- Tirsdag 23.april.
- Tirsdag 4.juni.
- Tirsdag 3.september.
- Tirsdag 15.oktober.
- Tirsdag 3.desember.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Sekretariatet har lagt opp til at kontrollutvalget avvikler seks møter i 2019. Antall møter er normalt tilstrekkelig til å behandle utvalgets saker.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Meldal kommune

Møtedato

07.11.2018

Saknr

33/18

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE - 033, TI - &17

Arkivsaknr 18/473 - 3

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg

Kan ikke tvinge folkevalgte til å medvirke

Må ikke gjøre grensene mellom rådmann og ordfører utydelige

Uheldig å sile vekk uønskede forslag

Har rett til å spørre, men ikke til å få fullstendige svar

Kan en kommune straffes hvis elever mobbes

Kan man tvinges til å stemme for noe man er imot

Nekter å gi ut møtereferat

Saksutredning

Følgende referatsaker vil bli presentert i møtet:

1. Medvirkning fra folkevalgte.
2. Grensen mellom rådmann og ordfører må ikke bli uklare.
3. Uheldig å sile vekk uønskede forslag
4. Rett til å stille spørsmål, men ikke rett til å få fullstendig svar.
5. Kan en kommune straffes hvis elever mobbes?
6. Kan folkevalgte tvinges til å stemme for noe den folkevalgte er i mot.
7. Nekter å offentliggjøre møtereferat.

Kan ikke tvinge folkevalgte til å medvirke

Selv om det må anses som lovbrudd, har vi ikke noe effektivt tvangsmiddel mot folkevalgte som nekter å utføre sitt verv ved at de uteblir fra møter i fellesnemnda, skriver Jan Fridthjof Bernt.

Kommunal Rapport 27.8 2018

SPØRSMÅL: Stortinget har vedtatt sammenslåing av flere kommuner. Kommunene er imidlertid motstandere av hvordan den nye kommunen blir sammensatt, det er ikke helt i tråd med de lokale vedtakene. Kan kommunen nekte å delta i eller legge ned arbeidet i fellesnemnda som er oppnevnt for å styre sammenslåingen? Har Fylkesmannen eller Kommunaldepartementet noen sanksjonsmidler for å få fellesnemnda til å gjenoppta arbeidet?»

SVAR: Før jeg svarer på dette, tror jeg det er nødvendig å si litt om hva slags organ fellesnemnda er, og hvilke regler vi har om denne.

Reglene om sammenslåing av kommuner eller fylkeskommuner finner vi i inndelingslova. Slikt vedtak må ifølge lovens § 5 alltid treffes av Stortinget når det tale om sammenslåing av fylkeskommuner, og ved sammenslåing av kommuner når noen av de aktuelle kommunene har uttalt seg mot sammenslåing.

Stortingets vedtak er bindende for de aktuelle fylkeskommunene eller kommunene. Det betyr at fra det tidspunkt som er fastsatt, eksisterer ikke de fylkeskommunene eller kommunene som nå er vedtatt sammenslått. Det må derfor velges et nytt fylkesting eller kommunestyre for den nye enheten, og opprettes en ny administrasjon for denne.

For at den nye kommunen eller fylkeskommunen skal være operativ fra første dag, er det nødvendig å treffe en rekke vedtak som etablerer et styrings- og forvaltningssystem som står klart til å tre i funksjon.

Som første trinn i denne prosessen skal etter § 25 departementet eller Fylkesmannen normalt innkalle til et fellesmøte for fylkestingene eller kommunestyrene i enhetene som nå skal slås sammen, til en drøfting av spørsmål som navn på den nye kommunen eller fylkeskommunen, antall medlemmer i kommunestyret eller fylkestinget, kriterier for sammensetning av en fellesnemnd som skal stå som ansvarlig for prosessen fram til sammenslåing, og funksjonene til denne.

Dette fellesmøtet har ingen beslutningsmyndighet, men gir sin anbefaling til Stortinget og departementet om disse spørsmålene. Departementet skal så (§ 26, første avsnitt) oppnevne en «fellesnemnd» som har som oppgave «å samordne og ta seg av førebuinga av samanslåinga eller delinga». Fellesnemnda «bør» avspeile innbyggertallet i de sammenslåtte kommunene eller fylkeskommunene, men det

eneste absolutte krav til nemndas sammensetning er at det skal «vere minimum tre medlemmer i nemnda frå kvar kommune eller fylkeskommune».

Denne nemnda er altså et «overgangsstyre» som bare fungerer fram til det nye kommunestyret eller fylkestinget er valgt. Det nye kommunestyret eller fylkestinget er ikke bundet av fellesnemndas vedtak ut over det som måtte følge av bindende avtale om f.eks. kjøp av bygninger eller tilsetning. Men det arbeidet som skal gjøres i nemnda er en forutsetning for at den nye kommunen eller fylkeskommunen skal kunne fungere fra sammenslåingen trer i kraft.

I inndelingslova § 27, andre avsnitt, er det derfor fastsatt at før det nye kommunestyret eller fylkestinget trer sammen, *skal* fellesnemnda «ta hand om det førebuaende arbeidet med økonomiplanen og med budsjettet for det første driftsåret etter at samanslåinga» slik at det foreligger et forslag til vedtak om disse. I tillegg *kan* (fjerde avsnitt) de avtroppende kommunestyrene eller fylkestingene fastsette reglement for «Andre arbeidsoppgåver og fullmakter for nemnda», som organisering, lokalisering og tilsetning av administrasjon. Slikt vedtak må i utgangspunktet være likelydende i alle kommunestyre eller fylkesting, men hvis det ikke er mulig å komme til enighet om slike fullmakter, kan hver av deltakerne i sammenslåingen be departementet å treffe vedtak.

Hvis ingen av deltakerne ber om det, kan ikke departementet med hjemmel *i denne bestemmelsen* gripe inn og gi slike fullmakter til fellesnemnda, men i lovens § 17 har vi en bred fullmakt for Kongen (altså departementet etter fullmakt) til å «gi nærmare reglar for å sikre gjennomføring av vedtak om grenseendring etter denne lova» («grenseendring» omfatter også sammenslåing, se lovens § 3, fjerde avsnitt). Dette har blitt forstått som en fullmakt også til å gi bestemmelser om utvidede fullmakter for fellesnemnda.

I loven er fastsatt at medlemmene av fellesnemnda skal velges av kommunestyrene eller fylkestingene. Det betyr at disse har en rettslig plikt til å foreta slikt valg, og at ordfører eller fylkesordfører må sette dette opp på saklisten og påse at dette blir gjort. Departementet har ingen tvangsmyndighet verken overfor ordfører og fylkesordfører, eller overfor kommunestyret og fylkestinget hvis en av kommunene eller fylkeskommunene ikke vil foreta valg av medlemmer, men hvis departementet har sammensatt nemnda slik at lovens krav er oppfylt, kan neppe en av de aktuelle kommunene eller fylkeskommunene lamme nemnda ved å nekte å velge «sine» medlemmer.

Men også etter at fellesnemnda er valgt, vil det kunne oppstå problemer. Her gjelder reglene om folkevalgte organer i kommuneloven tilsvarende (§ 26, første avsnitt, siste setning). I denne lovens § 33 er det fastsatt at et folkevalgt organ bare kan treffe vedtak «hvis minst halvparten av medlemmene har vært til stede under forhandlingene og avgitt stemme i vedkommende sak». Da er det uten betydning

hvilken kommune eller fylkeskommune de uteblitte medlemmene kommer fra, men hvis så mange som mer enn halvdel mangler, kan det ikke treffes noe vedtak. Dette må gjelde uavhengig av om manglende frammøte skyldes at enkeltmedlemmer uteblir, eller at det ikke er foretatt valg av disse.

Vi har ikke noe effektivt tvangsmiddel mot folkevalgte som nekter å utføre sitt verv på denne måten. Vi har riktignok en bestemmelse i straffeloven § 173 om straff for den som «mot bedre vitende grovt bryter sin tjenesteplikt», men den har så vidt jeg vet aldri blitt brukt på folkevalgte pga. manglende oppmøte eller brudd på bestemmelse om plikt til å velge medlemmer til annet organ.

Konklusjonen blir altså så langt at det ikke er noen praktisk mulighet til å tvinge folkevalgte organer eller den enkelte folkevalgte til å medvirke i en slik sammenslåingsprosess, selv dette må anses som klare lovbrudd.

Neste spørsmål blir så hvilke konsekvenser en slik motstand mot å medvirke vil ha, og muligheter departementet ha for å komme videre i prosessen. Her er vi inne i et grenseland mellom juss og politikk, og jeg skal bare uttale meg om det rent juridiske.

Det som kan skje her, er altså at den fellesnemnda som departementet har oppnevnt, ikke kan fungere, fordi den ikke er vedtaksfør. Dette er ikke noen juridisk hindring for at sammenslåingen kan gjennomføres, men medfører at det nye kommunestyret eller fylkestinget som velges høsten før sammenslåingen skal tre i kraft, starter på helt bar bakke når det gjelder forberedelsen av overgangen. Departementet har ikke noen fullmakt til å tre inn i fellesnemndas sted og treffe vedtak på vegne av den nye kommunen eller fylkeskommunen. Hvis departementet mener det er nødvendig, kan det i prinsippet be Fylkesmannen om å utarbeide dokument med synspunkter på sentrale spørsmål som det er nødvendig å avklare umiddelbart, som oversendes det nyvalgte kommunestyret eller fylkestinget, og som så kan fremmes som forslag av medlemmer av dette om de ønsker. Men en slik framgangsmåte vil nok oppleves som svært problematisk og ubehagelig av alle parter, også fordi den vil stride mot rollefordelingen mellom stat og kommune.

Må ikke gjøre grensene mellom rådmann og ordfører utydelige

At rådmannen kalte inn kommunestyret og tillitsvalgte til seminar ligger klart utenfor rådmannens kompetanse, mener professor Jan Fridthjof Bernt.

Kommunal Rapport 3.9 2018

SPØRSMÅL: Rådmannen inviterte kommunestyret, tillitsvalgte og frivillige lag og foreninger til «[dialogseminar](#)». Møtet gikk over en hel dag og ble avholdt på en dato som i kommunens møteplan var satt opp med kommunestyremøte.

Møtet ble ikke annonsert på vanlig måte, det var ingen sakspapirer og det ble ikke ført møtebok. Ifølge rådmannen var dialogmøtet ikke et kommunestyremøte, da det var han som inviterte og ledet møtet. Han sier det derfor heller ikke ble ført noen protokoll fra møtet.

Rådmannen forklarte at han inviterte til møtet på bakgrunn av en tidligere kommunestyresak om «driftsgjennomgang og administrativ organisering». Kommunestyret vedtok da at det skulle arrangeres et dialogseminar, og at «Dialogmøtet skal danne grunnlag for etterfølgende framleggelse av saker til kommunestyret (..) med mål om økonomisk innsparingspotensial, kvalitetsutvikling og effektivisering».

Spørsmålene er:

Var dialogmøtet et kommunestyremøte?

Skulle møtet vært innkalt og protokollert i tråd med kommunelovens bestemmelse?

Kan kommunen omgå kommunelovens saksbehandlingsregler, ved at det er rådmannen, og ikke ordfører, som innkaller til og leder møtet?

SVAR:

Dette møtet var klart nok et ledd i kommunens saksbehandling, og går derfor inn under de alminnelige reglene om møter i folkevalgte organer, se kommuneloven § 29 nr. 3. Det ligger klart utenfor rådmannens kompetanse å innkalle til et slikt møte. Rådmannen skal forholde seg til de folkevalgte kommunale organene, ikke til enkeltmedlemmer, og den eneste som kan innkalle til et slikt møte er organets leder, ordføreren, (§ 32 nr. 1).

Møtet «skal kunngjøres på hensiktsmessig måte» (§ 32, nr. 3, andre setning). Sammen med innkalling til møtet skal sendes ut en sakliste som settes opp av ordfører (§ 32, nr. 2, første setning), og denne og andre dokumenter som sendes ut til de folkevalgte, «skal være tilgjengelig for allmennheten» (§ 32 nr. 3, første setning).

Møtet skal ledes av organets leder – altså her ordføreren (§ 32 nr. 4). Det skal føres møtebok over forhandlingene, med angivelse av hvilke saker som ble drøftet, framsatte forslag og eventuelle vedtak (§ 30 nr. 3).

Det er bra at det holdes møter med dialog mellom folkevalgte og administrasjon, noe som kan være verdifullt både for de folkevalgte og for administrasjonen før en sak legges fram til vedtak. Men også denne del av saksbehandlingen må følge reglene i kommuneloven. Grensene mellom rollen som ordfører og rollen som rådmann må ikke gjøres utydelige, og velgerne må ha mulighet til å følge prosessen, ved innsyn i saksdokumenter og som tilhørere i møtet så lenge det ikke er hjemmel i loven for å lukke møtet.

Uheldig å sile vekk uønskede forslag

Styremedlemmer i partilag bør ikke forsøke å få forslagsstillere til å trekke nominasjonsforslag som styremedlemmene ikke liker.

Kommunal Rapport 10.9 2018

SPØRSMÅL: Nominasjonskomiteen i et fylkespartilag innstilt på én toppkandidat til fylkestingsvalget. Etterpå ble to andre kandidater lansert av enkeltmedlemmer i partiet, og de sa seg villig til å stille. Medlemmer av fylkespartilaget tok kontakt med forslagsstillerne og ba dem trekke sine forslag på motkandidater, men det ble ikke gjort. Flere av medlemmene i partistyret satt også i nominasjonskomiteen. Til slutt gjorde fylkespartistyret et vedtak hvor de støttet den innstilte kandidaten. På nominasjonsmøtet kunne medlemmene velge mellom de tre kandidatene. Hva sier lovverket om nominasjonskomiteens stilling? Bør den ha andre medlemmer enn partistyret for å sikre uavhengighet? Hvordan bør partistyret forholde seg til nominasjonskomiteens innstilling?

SVAR: I dag har vi ingen lovbestemmelser om nominasjonsprosessen i partiene. I valgloven av 1985 var det regler (§§ 18-22) om nominasjonsprosessen i registrerte partier, men brudd på disse hadde ingen betydning for lovligheten av nominasjonsvedtaket, bare for kravet på dekning av skyss- og kostgodtgjørelse fra statskassen (l. 1985 § 18). Disse bestemmelsene ble ikke videreført i valgloven av 2002, under henvisning til (Ot.prp. nr. 45, 2001-2002, pkt. 7.2.4) at man nå hadde fått et system for bred generell statsstøtte til partiene.

I gjeldende valglov har vi bare bestemmelser om krav til listeforslag, herunder (§ 6-3) om hvem som må stå bak innleverte forslag. Ved fylkestingsvalg er det tilstrekkelig (nr. 1) med underskrift fra minst to styremedlemmer i lokalavdelingen for parti som fikk minst 500 stemmer i fylket, eller 5.000 stemmer i hele landet, eller som er registrert i Partiregisteret etter forrige stortingsvalg. For forslag fra andre kreves det underskrift av minst 500 personer. Noen ytterligere prøving av listeforslaget og prosessen fram til dette skjer ikke.

Vi må derfor legge til grunn at det enkelte parti står ganske fritt med henhold til hvordan det vil legge opp nominasjonsprosessen, og hvilke krav det vil stille til saksbehandlingen i denne. Kritikken av prosessen vil ut fra dette være et internt anliggende for fylkespartiet, og kan ikke bringes inn for domstoler eller fylkesmann.

Det er klart nok en rimelig forventning at partiene her overholder grunnleggende foreningsmessige og forvaltningsrettslige prinsipper for en ryddig avgjørelsesprosess, men i praksis har de svært mye å gå på her. Det må således aksepteres at man har valgt inn medlemmer av fylkestyret i nominasjonskomiteen. Det kan diskuteres om dette er ønskelig; det vil jo svekke komiteens rolle som uavhengig innstillende organ, men dette er fylkespartilaget eget valg og helt legitimt.

Jeg vil derimot være kritisk at styremedlemmer i partilaget har forsøkt å få forslagsstillere til å trekke sine forslag. Det er uheldig at medlemmer av et besluttende organ prøver å sile vekk

uønskede forslag på denne måten. I offentlig forvaltning, f.eks. i en kommune, ville det være spørsmål om de som har tatt et slikt initiativ, må anses som inhabile ved den videre saksbehandling. Men et slikt krav til habilitet er det neppe grunnlag for å oppstille i en privat organisasjon som et partilag, så det vil være opp til medlemsmøtet i partilaget å vurdere om det synes dette var ugreit.

Har rett til å spørre, men ikke til å få fullstendige svar

Kommunal rapport 15.10.2018

Det kan ikke gjøre begrensninger i kommunestyremedlemmenes rett til å stille ordføreren spørsmål.

Utgangspunktet er at det ikke skal åpnes for debatt eller treffes vedtak knyttet til spørsmål fra en kommunestyrerepresentant til ordfører hvis ikke det treffes særskilt vedtak om å sette saken på dagsordenen, mener Jan Fridthjof Bernt

SPØRSMÅL: Hvilke regler gjelder om interpellasjoner i kommunestyret. Hva kan det reises interpellasjon om, og hva er forholdet mellom interpellasjon og spørsmål?

SVAR: Kommuneloven kjenner ikke begrepet «interpellasjon», men mange kommuner benytter det i sitt reglement for kommunestyret. Dette er et lån fra Stortingets forretningsorden, som gir ulike regler om spørsmål fra stortingsrepresentanter til regjeringen eller et regjeringsmedlem – i form av spørsmål til skriftlig besvarelse, i muntlig spørretime eller i ordinær spørretime.

I kommuneloven av 1992 fastslås det bare i [§ 34 nr. 2](#), at «Ethvert medlem kan rette forespørsler til lederen i møtet, også om saker som ikke står på saklisten. Denne bestemmelsen er videreført i kommuneloven 2018 § 11–2 siste avsnitt, og gjelder altså for alle folkevalgte organer.

Det er tale om en lovfestet rett for det enkelte kommunestyremedlem som det ikke kan gjøres innhogg i, verken i reglement eller ved vedtak. Det er således ikke hjemmel for å kreve at slike spørsmål skal ha en bestemt form eller et bestemt innhold, eller være innlevert en viss tid før det møtet blir satt fram i. Men det er bare en rett til å sette fram et spørsmål, ikke til å få fullstendige svar eller til å legge fram forslag til vedtak i tilknytning til spørsmålet. Spørsmålet rettes til ordfører eller utvalgsleder, og denne vil så gi et så fylldig og omfattende svar som hun kan eller finner grunn til, og så er det opp til kommunestyret eller utvalget å vurdere om det finner svaret tilfredsstillende, eller om det vil følge saken opp videre.

Utgangspunktet er da at det ikke skal åpnes for debatt eller treffes vedtak knyttet til spørsmålet hvis ikke det treffes særskilt vedtak om å sette saken på dagsordenen. Det kan det i utgangspunktet gjøres med alminnelig flertall når som helst i møtet, men det kan ikke treffes realitetsvedtak i saken hvis møteleder eller en tredel av medlemmene motsetter seg det, se § 34 nr. 1, andre setning. I praksis vil det derfor normalt i slike situasjoner bare treffes vedtak der man ber om at saken sette på saklisten i et kommende møte, eventuelt med anmodning om spørsmålet eller visse sider av det utredes til da.

Det kan gis ytterligere regler om spørsmål i reglement for de folkevalgte organene, se kommunelovens [§ 39 nr. 1](#), men disse kan altså ikke gjøre inngrep i retten til å stille spørsmål, verken i form av regler om plikt til å varsle dette innen en viss frist, eller regler om hva det kan spørres om. Det man kan gjøre, er å gi regler om en viss frist for å fremsette slike spørsmål hvis man ønsker at svaret skal være utredet og forberedt på forhånd, om tilleggsspørsmål eller replikk fra spørresiden, og om mulighet for debatt om saken i forlengelsen av spørsmål og svar. Ikke noe av dette er noe spørre har krav på, så lenge det ikke er fastsatt i reglement, eller vedtatt konkret av organet.

Kan en kommune straffes hvis elever mobbes?

Kommunal Rapport 02.10.2018

Alle som jobber i skolen, har ansvar for å følge med på om barna har et godt skolemiljø.

Fylkesmannen kan pålegge skoleeier tvangsmulkt inntil skolen har oppfylt pålegg, og opplæringsloven åpner også for bøter eller fengsel i tre måneder for rektor og tilsatte som «forsettlig eller aktaust, og alvorleg eller gjentekne gonger» har brutt sine forpliktelser etter loven, opplyser Jan Fridthjof Bernt. Foto: Magnus Knutsen Bjørke

SPØRSMÅL: *Kan en kommune bli bøtelagt hvis den ikke følger den nye mobbeloven?*

SVAR: «Det som omtales i mediene som «mobbeloven», er ingen egen lov, men en fullstendig revisjon av kapittel 9 A i opplæringslova, om elevenes skolemiljø, vedtatt i 2017, i kraft fra 1.august. I § 9 A-4 pålegges alle som arbeider i skolen, en plikt til å «følge med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking», og til å varsle rektor om mistanke om dette.

Rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfelle. Ved mistanke om at eleven ikke har et godt og trygt skolemiljø, skal skolen straks undersøke saken, og hvis eleven sier at miljøet ikke er trygt, «så langt det finst eigna tiltak» sørge for å rette opp dette, lage en skriftlig plan for eventuelle tiltak, og dokumentere hva som blir gjort. I § 9 A-6 er det gitt bestemmelser om fylkesmannens håndheving av kravene til skolen, herunder adgang til å «vedta kva skolen skal gjere for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø».

I § 9 A-12 er fylkesmannen gitt kompetanse til å pålegge skoleeier (løpende) tvangsmulkt inntil skolen har oppfylt de pålegg den har fått, og i § 9 A-13 er det fastsatt straff med bøter eller fengsel i tre måneder for rektor og tilsatte som «forsettlig eller aktaust, og alvorleg eller gjentekne gonger» har brutt sine forpliktelser etter loven.

Også skoleeier, altså fylkeskommunen, kommunen eller privat eier, kan straffes for brudd av noen som handler på vegne av kommunen, da med bot som såkalt foretaksstraff. Et privat foretak kan også fradømmes retten til å drive slik virksomhet, se straffeloven § 27.»

Kan man tvinges til å stemme for noe man er imot?

Kommunal Rapport 24.09.2018

Bruk av alternativ votering kan føre til at man tvinges til å stemme for noe man er imot. Er det greit?

Hvis det ikke er budsjettet som det skal stemmes over, så kan alternativ votering bare benyttes med tilslutning fra alle medlemmer i organet, skriver Jan Fridthjof Bernt.

SPØRSMÅL: Jeg har selv vært med på å bli tvunget til være med på alternativ votering der kommunestyret hadde tre forslag til vedtak. Jeg ønsket å stemme for mitt eget forslag til vedtak og mot de to andre. Flertallet i kommunestyret ønsket ikke å imøtekomme mitt ønske og valgte derfor å avklare voteringsmåte ved votering. Selv om jeg på forhånd hadde bedt om at alle tre forslagene ble votert over hver for seg. Flertallet valgte å votere over mitt forslag først. Så benytte «alternativ votering» for de to andre forslagene. Flertallet i kommunestyret tvang meg med dette å stemme i for noe jeg var imot.

Kan flertallet overstyre mindretallet vedrørende valg av «alternativ votering», eller kan en kommunestyrerepresentant kreve votering over hvert forslag som blir lagt fram? Jeg har i andre saker opplevd at organet i en sak stemmer mot alle forslag til vedtak. Og det må da være lovlig?

SVAR: Svaret på det du spør om er enkelt. Den alminnelige regelen er at vedtak treffes ved votering over et framsatt forslag, det stemmes for eller mot dette. Alternativ votering kan bare benyttes med tilslutning fra alle medlemmer i organet. Unntak fra dette vedtak om årsbudsjett og økonomiplan, se [kommuneloven § 35 nr. 2](#), der det ved andre votering skal votes alternativt mellom de to forslagene som fikk flest stemmer ved første avstemning, hvis ingen av disse fikk flertall ved første avstemning. Grunnen til det er kommunen må ha et årsbudsjett for å fungere.

I alle andre saker kan alle framsatte forslag stemmes ned.

Nekter å gi ut møtereferat

Kommunal Rapport 31.08 2018

Sør-Aurdal kommune nekter å gi innsyn i referat fra dialogmøte om økonomiske sparetiltak. Rådmannen mener det ikke var et kommunestyremøte, men det avviser jussprofessor.

23. august var kommunestyret i Sør-Aurdal samlet til heldags dialogseminar med hovedtillitsvalgte, hovedverneombud og brukerorganisasjoner. Dialogmøtet skulle "danne grunnlag for framleggelse av saker til kommunestyret i september (...) med mål om økonomisk innsparingspotensial, kvalitetsutvikling og effektivisering», ifølge kommunestyrets vedtak i juni.

Innkalling og sakliste til dialogmøtet ble først lagt ut på kommunens hjemmeside to dager før – etter at avisa Valdres og Fylkesmannen etterspurte det. Det er ennå ikke lagt ut noen protokoll fra møtet.

"Dette var *ikke* et kommunestyremøte", svarer rådmann Haakon B. Ludvigsen når Kommunal Rapport etterspør protokollen. Han understreker at det var han som inviterte til og ledet hele møtet.

"I og med at dette var et administrativt initiert seminar og ikke et vedtaksdyktig politisk møte (kommunestyremøte) ble det heller ikke ført vedtaksprotokoll for signering", skriver han.

Fylkesmannen grep inn

Men ifølge kommunens egen hjemmeside ble det avholdt kommunestyremøte 23. august. På saklisten er det oppført én sak: "Saksnr 039/18 Invitasjon til dialogseminar".

Kommunestyrets medlemmer oppfordres på vanlig måte til å melde forfall og eventuell inhabilitet på forhånd, slik at varamedlemmer kan innkalles.

Ludvigsen forklarer at invitasjonen fra administrasjonen til dialogmøtet ble lagt ut på møteportalen av praktiske grunner, fordi mange politikere bare bruker denne. Han varsler at disse rutinene skal endres.

Sør-Aurdal kommune fikk i fjor vår korreks av Fylkesmannen etter å ha avholdt flere hemmelige møter i politiske organer. Senere samme år ville ordføreren holde budsjettmøte bak lukkede dører. Ordføreren snudde etter at Fylkesmannen slo fast at budsjettmøter skal gå for åpne dører.

Også før årets dialogmøte tok Fylkesmannen kontakt med kommunen for å sjekke om møtet var innkalt på lovlig måte. Det forteller seniorrådgiver Mette Rundsveen hos Fylkesmannen. Hun kan imidlertid ikke se at kommuneloven er brutt i dette tilfellet.

– Vi oppfatter at det er avklart at dette ikke var et ordinært kommunestyremøte, skriver hun i en e-post til Kommunal Rapport.

Var et kommunestyremøte

Jussprofessor Jan Fridthjof Bernt er ikke enig.

– Dette møtet var klart nok et ledd i kommunens saksbehandling, og går derfor inn under de alminnelige reglene om møter i folkevalgte organer, se kommuneloven § 29 nr. 3. Det ligger klart utenfor rådmannens kompetanse å innkalle til et slikt møte, sier han til Kommunal Rapport.

Rådmannen har fått anledning til å svare på dette. Han viser til at det er opprettet en klagesak og vil ikke gi flere kommentarer før Fylkesmannen har behandlet denne.

Klagen gjelder manglende innsyn i møtoreferatet, og er sendt av redaktør Arne Heimestøl i lokalavisa hedalen.no.

Heimestøl var til stede i første del av dialogmøtet. Han forteller til Kommunal Rapport at han fikk vite at avisa Valdres også deltok på oppsummeringen, og at kommunen laget referat fra denne. Han ba derfor kommunen om innsyn i referatet. Dette har rådmannen avslått med henvisning til offentlighetslovens § 14 om interne dokumenter.

“Det ble tatt stikkordsnotaer fra plenumssamlingen etter alle gruppemøtene. Dette er å betrakte som arbeidsnotater for administrasjonen og er ikke et offentlig referat og vil av den grunn ikke bli distribuert utenfor organisasjonen”, forklarer Ludvigsen i en e-post til Heimestøl, som klaget til Fylkesmannen.

Uryddig

Lokalavisredaktøren mener kommunen opptrer uryddig.

– Møtet ble ikke annonsert på vanlig måte. Det er uklart om det var et kommunestyremøte eller ikke. Men kommunestyret var innkalt. Da skal det føres referat. Det ble også gjort. Avisa Valdres var til stede under hele møtet og hørte hva som ble sagt. Hvordan kan kommunen da nekte andre medier og offentligheten tilgang til det samme referatet? Det forstår jeg ikke, sier Heimestøl.

Eventuelt

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Meldal kommune

Møtedato

07.11.2018

Saknr

34/18

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE - 033, TI - &17

Arkivsaknr 18/473 - 4

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Saken legges fram uten innstilling.

Saksutredning

Ønsker et utvalgsmedlem å få utredet en sak til ett fremtidig kontrollutvalgsmøte, kan forslag om å sette opp saken fremmes under 'eventuelt'. Det oppfordres at et slikt ønske fremmes til leder i starten av møtet.

Leder kan selv uavhengig av dette sette opp saker på kontrollutvalgets sakliste.

Til opplysning kan en sak eller saker kan ikke realitetsbehandles under eventuelt.

Godkjenning av møteprotokoll - kontrollutvalgets møte 7.11.2018

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Meldal kommune

Møtedato

07.11.2018

Saknr

35/18

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE - 033, TI - &17

Arkivsaknr 18/473 - 2

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Protokollen fra kontrollutvalgets møte 7.11.2018 godkjennes.

Saksutredning

Godkjenning av møteprotokoll.

Protokollen er tidligere distribuert til utvalget.